

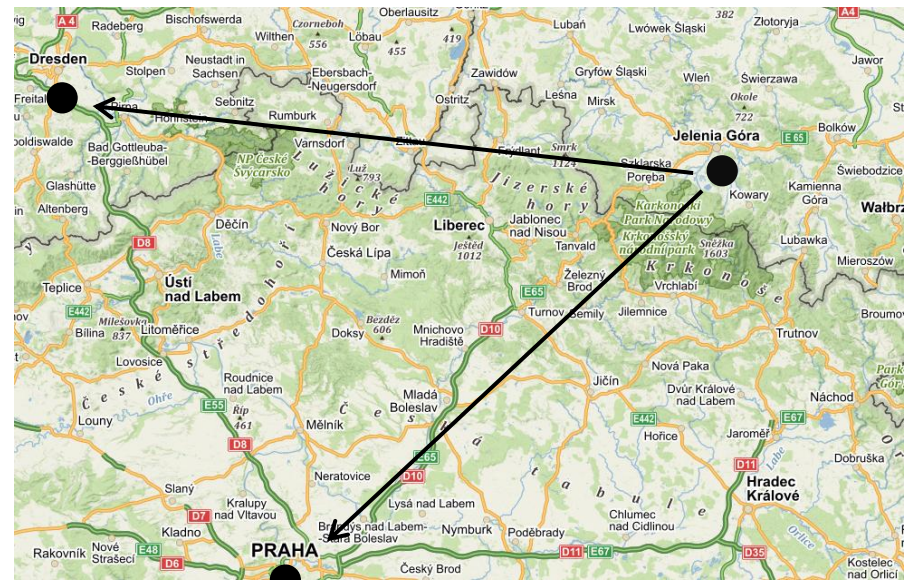
Literatura pogranicza
wyzwaniem dla bibliografa
i inspiracją dla bibliotekarza

Na przykładzie pogranicza
polsko-czesko-niemieckiego

Jelenia Góra w Karkonoszach

Hirschberg im Riesengebirge

- region przygraniczny (Czechy, Niemcy)
- tereny w granicach Polski od 1945 roku
- turystyczny
- wielokulturowy

Zbiory regionalne

- książki przed i po 1945)
- czasopisma przed i po 1945)
- pocztówki (głównie przed 1945)
- Dokumenty Życia Społecznego
- Jeleniogórska Biblioteka Cyfrowa

(Nie)dostępność

- rozproszenie materiału
- bariera językowa
- pismo narodowe (szwabacha)
- różnice kulturowe

Cyfrowy Dolny Śląsk

- istnieje od 2005 roku
- współpraca z Dolnośląską Biblioteką Publiczną we Wrocławiu

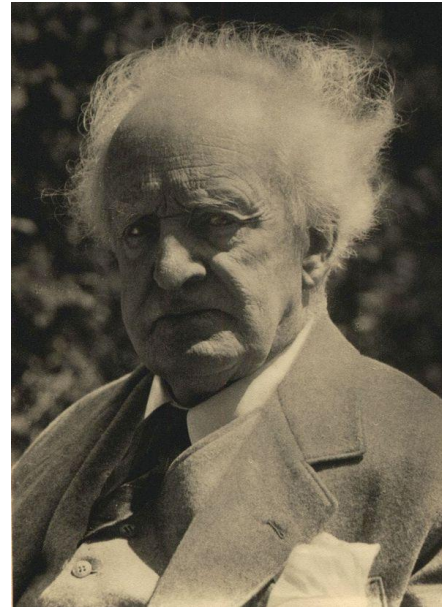

użytkownicy

- Polska
- Niemcy
- Inne kraje

Słownik Biograficzny Ziemi Jeleniogórskiej

Wlastimil Hofman
Gerhart Hauptmann
Stanisław Bareja

Ulrich Junker

§ 1.

Die Gießereiwerkstatt von Schreibersbach vereinigt
die im Thronsaal Carlsthal von Koblenz
eingeweihten präparierten Mischproben mit dem
bei denselben Mischprobenwerk von H. Meyer
Mischen. Es ist mit 6 fächer räumlich
aufgehangt und zwar von 1ten Mai 1859 bis zum 30ten
April 1865.

Das Riesengebirge als malerisches Objekt.

Ein Vortrag von Dr. Baer, Hirschberg.

I.

Über das Wesen und die Aufgabe der Kunst im
Allgemeinen ist schon viel geredet und geschrieben
worden, so viel, daß man beinahe heut sagen kann,
die Wissenschaft von der Kunst, die Ästhetik, habe auf-
gehört zu sein. Daß die Kunst nicht die Aufgabe hat,
das Schöne darzustellen, darüber ist man sich ja heute
vollkommen klar, wo grade das Häßliche in der Kunst

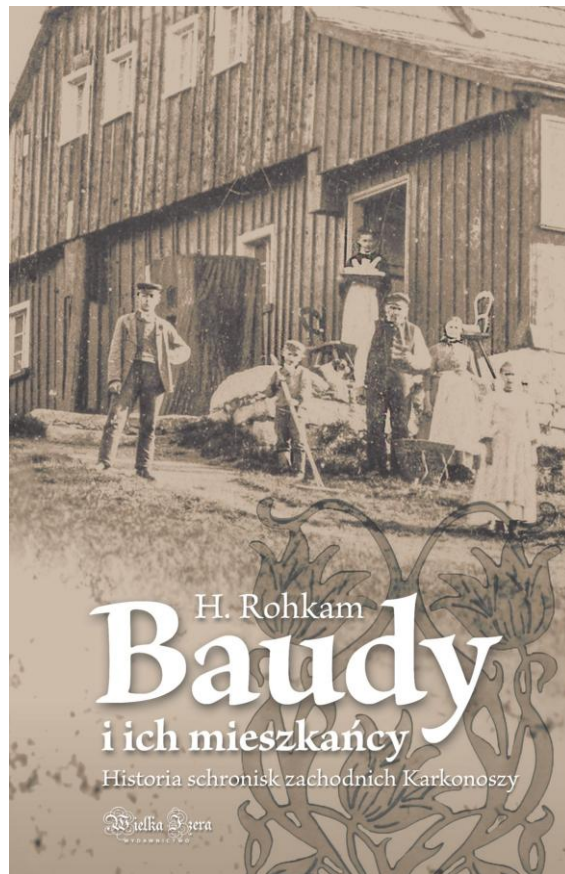
Projekty pogranicza

- Wirtualna Biblioteka e-Pogranicze
- Cyfrowe Dziedzictwo Kulturowe Jeleniej Góry
70 lat wydarzeń w bibliotece cyfrowej
- Cyfrowa pamięć miasta Jeleniej Góry
i Kotliny Jeleniogórskiej

Zjawiska literackie

Leśniakowska
Warcell
Tokarczuk
Skrok
Maliszewski
Koczanowicz
Fereński
Barbaruk
Witkowska
Szczerek
fotografie
Pankiewicz
Przybylko

Pole to już od wieków nasze, ale to obcy to nie

nies woj ność

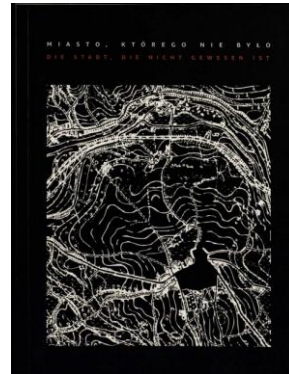

Filip Springer

→ efekt Miedzianki

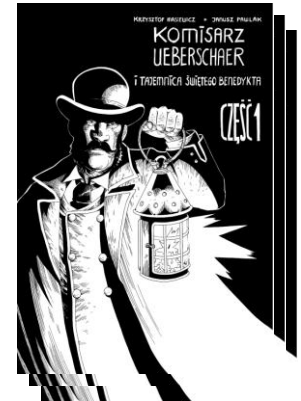
2011

2013

2017

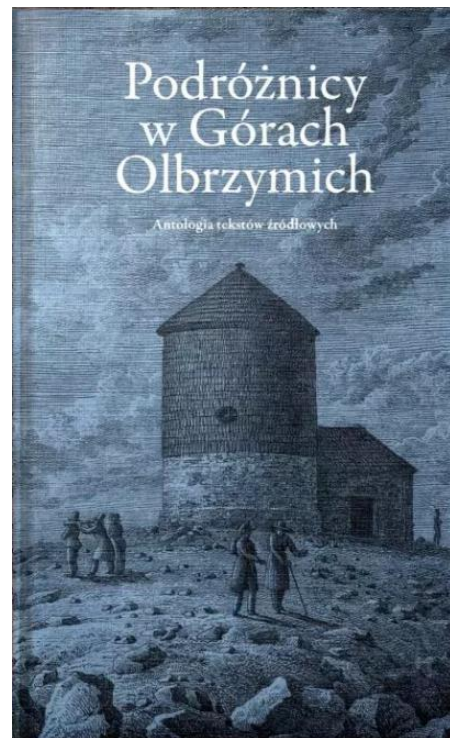

2017, 2018, 2019

Wielka Izera Marcin Wawrzyńczak

Przez wiele lat po polskiej stronie Góry Izerskie były niemal białą kartą. Niewiele było materiałów na temat ich przeszłości.

W 2018 powstało Wydawnictwo Wielka Izera, które z powołaniem wydaje tłumaczenia tekstów źródłowych, jak choćby relacji z podróży. Założyciel – Marcin Wawrzyńczak, tłumacz języka angielskiego, na potrzeby wydawnictwa nauczył się języka niemieckiego. Współpracuje z Muzeum Śląskim w Görlitz, Ullrichem Junkerem, przekopuje źródła w Polsce i Niemczech.

Tomasz
Szyrwił
**Bestiariusz
Jeleniogórski**

Kup książkę od autora

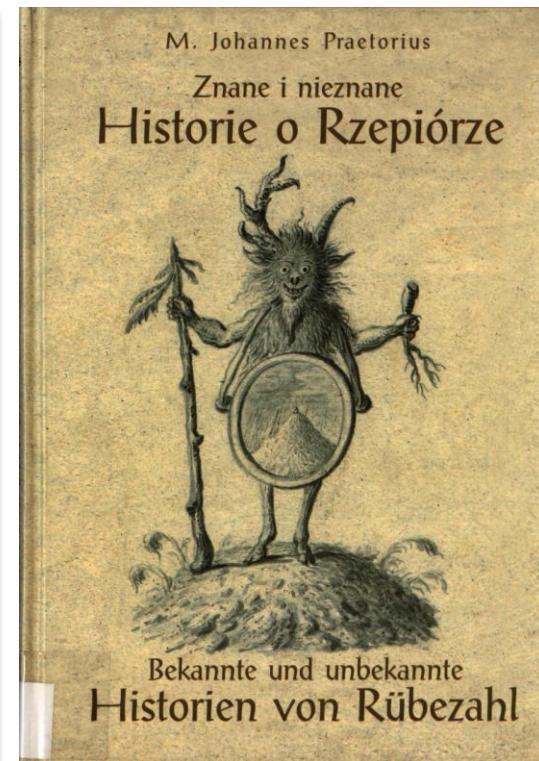
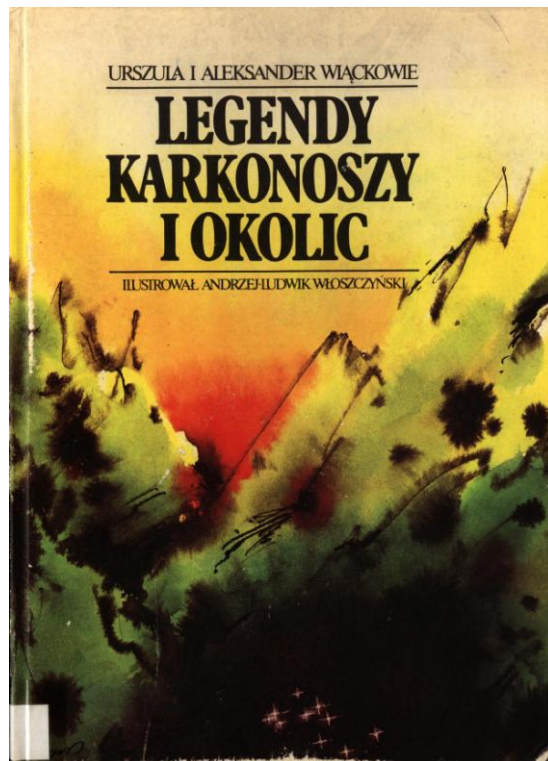

Rübezahl

Rzepiór

Krakonoš

i bohaterowie
pogranicza

Laboranci

Tradycje ziołolecznicze w Kotlinie Jeleniogórskiej sięgają średniowiecza. Zielarstwo w Karkonoszach było jednym z głównych zajęć tutejszej ludności.

Od XVII do XIX wieku karkonoscy laboranci tworzyli grupę zawodową zajmującą się zbieraniem roślin leczniczych i sporządzaniem z nich medykamentów.

Rübezahl, Moritz von Schwind, 1845

Działania promocyjne

→ Duch Gór

konkursy

wystawy

kolorowanki

aktywności on-line

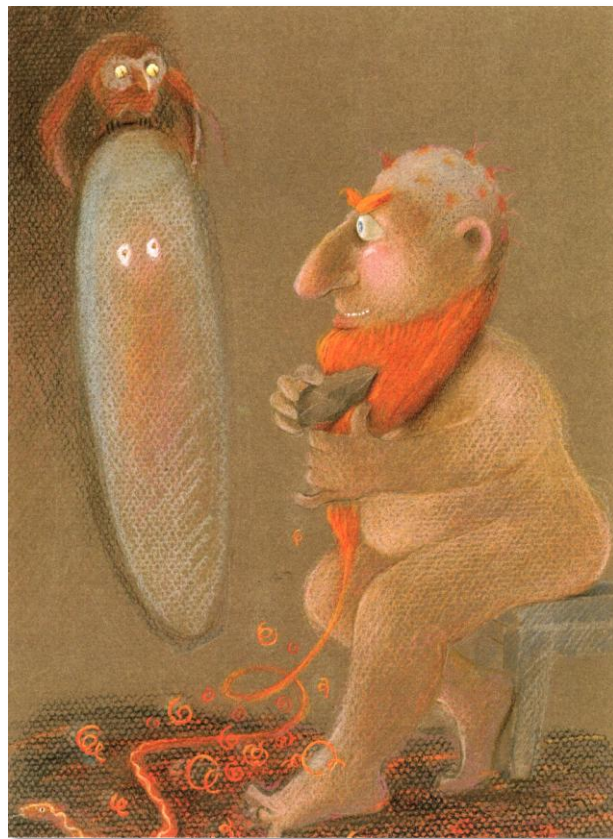
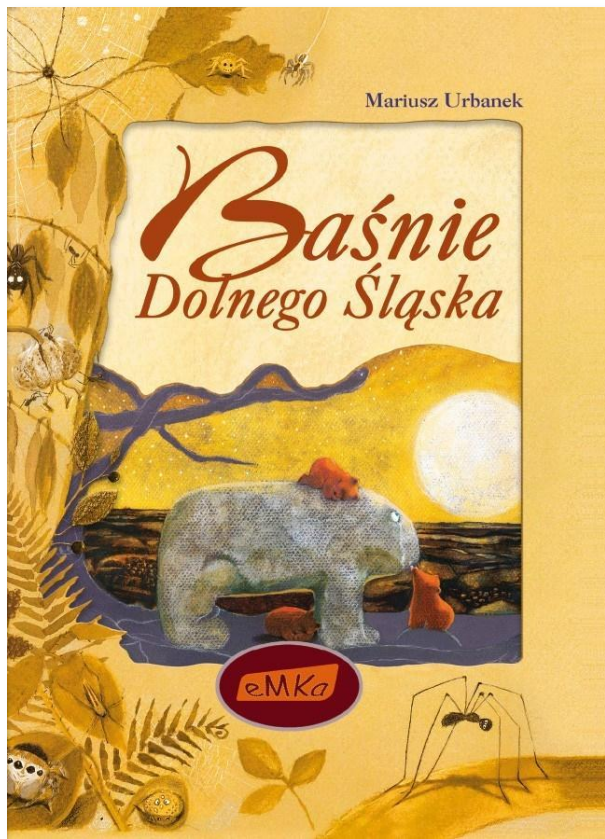

**Bogumiła
Twardowska
-Rogacewicz
Karkonosze**

Dariusz
Miliński
Rübezahl
Duch
Karkonoszy

**Beata
Zdeba**
Baśnie
Dolnego
Śląska

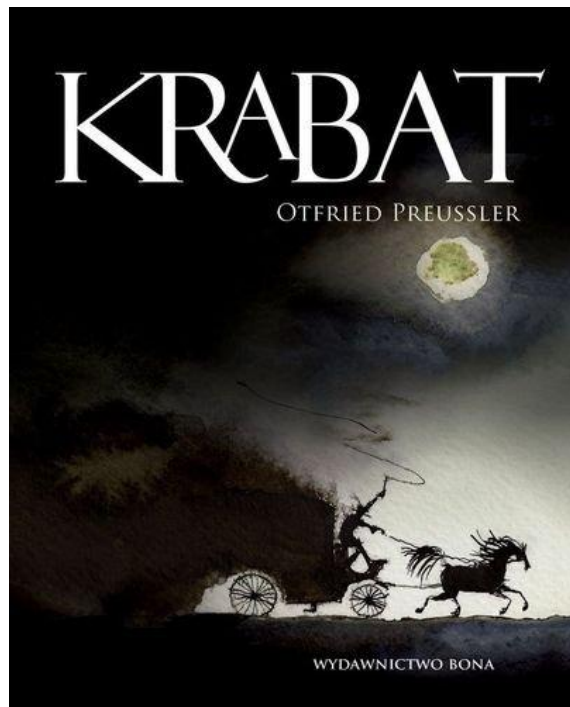

Malwina

Hajduk

Dobre duchy

**Katarzyna
Bajerowicz**
Krabat

#colorourcollections

Johann August Eckert (1807-1868)

Walter Bayer (1883-1946)

Duch Gór

→ puzzle

Pocztówki
i grafiki ze
zbiorów
regionalnych
i cyfrowych

jigsawexplorer.com

Es grüsst viele tausend Mal Der Herr der Berge Rubezahl | zbiory regionalne

Duch Gór

→ wydarzenia

XVII Tydzień Bibliotek

Zasmakuj

w bibliotece

Z Duchem Gór przez cztery pory roku

fot. Aneta Drogowska

Duch Gór

→ wydarzenia

wykreślanka ↓

XVII Tydzień Bibliotek

Duch Gór

→ wydarzenia

XVII Tydzień Bibliotek

Spacer Szlakiem Ducha Gór →

Laboranci

→ spotkanie autorskie

Laboranci

→ Zielarski Dzień Książki

ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI

2018

21 KSIĄŻNICA
KARKONOSKA
Jelenia Góra
ul. Bankowa 27 (3 piętro)
godz. 15.00-20.00

Tradycja
ziołolecznictwa
w Karkonoszach

KWIETNIA
SOBOTA

W PROGRAMIE:

- 15.00 – ZIOŁA DLA ZDROWIA – prelekcja Grażyny Mańturzyk
- 16.00 – spotkanie autorskie z Marią Dolczewską, Magdaleną Woźniak i Przemysławem Wiatrem – sprzedaż książek
- 17.00 – Tajemnicze rośliny odkrywaj i wiedzę zdobywaj – konkurs przyrodniczy Karkonoskiego Parku Narodowego
- 17.30 – ZIOŁA DLA URODY: ZIOŁA DLA KUCHNI – prelekcja i pokaz – Grażyna Mańturzyk

- prezentacja wydawnictw regionalnych AD REM, Karkonoskiego Parku Narodowego
- wystawa książek o ziołach Krzysztofa Kmiecica
- niespodzianki kulinarne i zdrowotne, praktyczne zastosowanie ziół w kuchni
- degustacja herbatk ziołowych, zielonych drinków i karkonoskich nalewek

Zioła zamiast róży – obdarujemy uczestników ziółkami z Karkonoszy!

Dyskusyjny
Klub
Książki
**Laboranci
z Karkonoszy**

Laboranci

→ wystawa

**Haftowany
Ogród
Ducha Gór**

Johann August Eckert

(1807-1868)

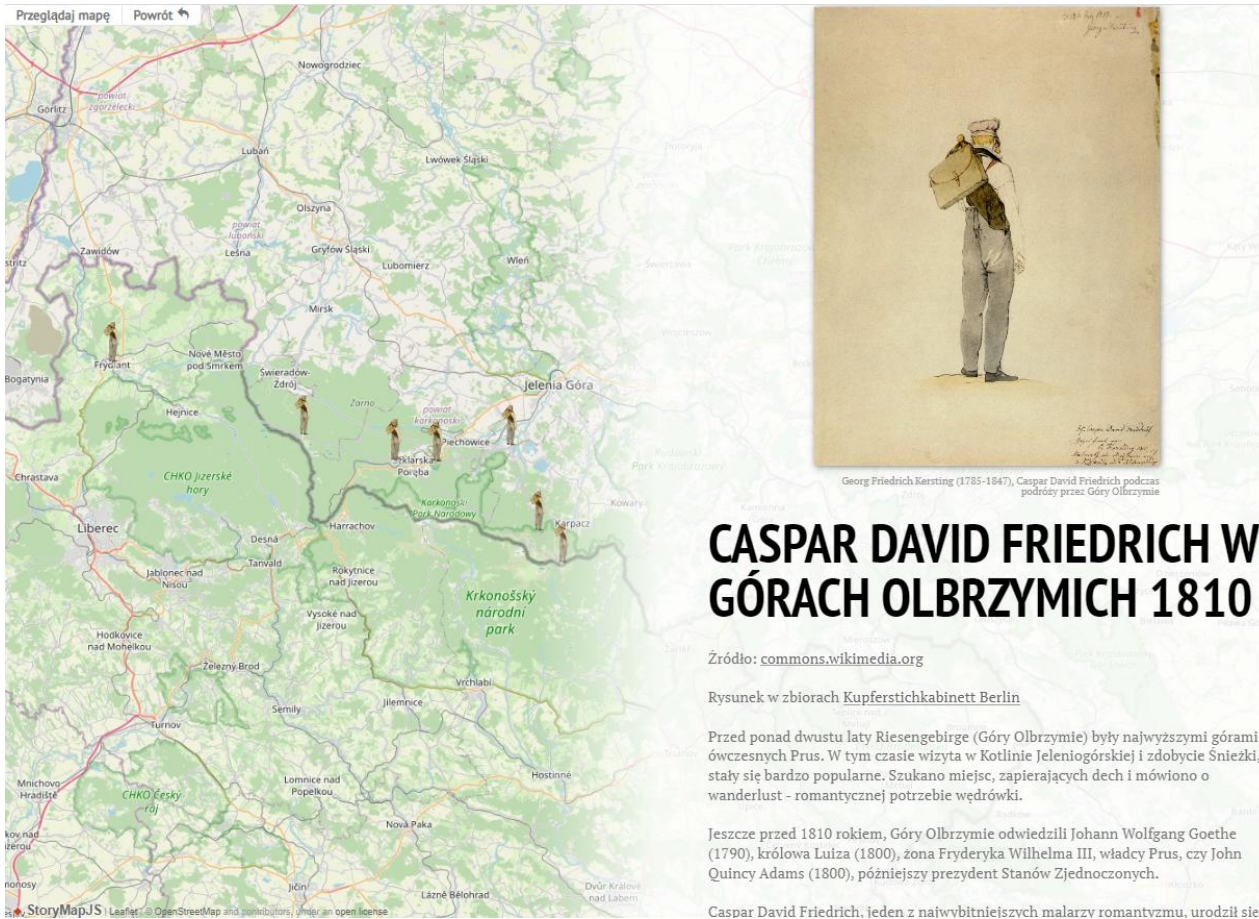

**Caspar
David
Friedrich**
(1774-1840)

Morgen
im Riesengebirge
1810/1811 r.

Georg Friedrich Kersting (1785-1847), Caspar David Friedrich podczas podróży przez Góry Olbrzymie

CASPAR DAVID FRIEDRICH W GÓRACH OLBRZYMICH 1810

Źródło: commons.wikimedia.org

Rysunek w zbiorach [Kupferstichkabinett Berlin](https://www.kupferstichkabinett-berlin.de/)

Przed ponad dwustu laty Riesengebirge (Góry Olbrzymie) były najwyższymi górami ówczesnych Prus. W tym czasie wizyta w Kotlinie Jeleniogórskiej i zdobycie Śnieżki, stały się bardzo popularne. Szukano miejsc, zapierających dech i mówiono o wanderlust - romantycznej potrzebie wędrówki.

Jeszcze przed 1810 rokiem, Góry Olbrzymie odwiedzili Johann Wolfgang Goethe (1790), królowa Luiza (1800), żona Fryderyka Wilhelma III, władcy Prus, czy John Quincy Adams (1800), późniejszy prezydent Stanów Zjednoczonych.

Caspar David Friedrich, jeden z najwbitniejszych malarzy romantyzmu, urodził się

Szlakiem Caspara Davida Friedricha

KSIAŻNICA
KARKONOSKA

Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej
Książnica Karkonoska

Kamila Wilk
Anna Gałkowska